IL-MIĠJA F'MALTA TAR-RE U R-REĠINA TA' NAPLI U SQALLIJA

Meta fl-1844, ir-Re ta' Napli u Sqallija, Ferdinandu t-Tieni, flimkien ma' martu, ir-Reġina Marija Teresa Iżabella, kienu qegħdin iżuru l-artijiet tagħhom, tħajru li jiġu u jagħmlu żjara hawn Malta. Għalhekk telqu minn Serakusa għal hawn fuq żewġ fregati naplitani, flimkien mas-segwitu tagħhom, imgħaqqad mill-markiża del Vasto, bħala s-sieħba tar-Reġina; mit-Tenent Ġeneral Prinċep ta' Satriano; mit-Tenent Ġeneral Duka ta' San Pietro, Logutenent tar-Re fi Sqallija; mill-Prinċep ta' Ċellamare, Kavalier ta' l-unur tar-Regina; mill-Kavalier Afan de Rivera, Direttur Ġenerali ta' l-ilma u t-toroq; mill-Marixxall tal-kamp Konti Gaetani, Ajjutant tar-Re; mill-Brigadier Scarola, Ajjutant tar-Re; mid-Duka Imbert, Kaptan ta' Ġifen u Ajjutant tar-Re; minn żewġ kaptani ta l-Istat Maġġur: De Steiger u Nunziante; mill-Kaptan tal-Ġenju, Colucci; mill-prim tenent ta' l-Istat Maġġur, Grenet u mill-Kmandatur Corsi, Segretarju Partikulari tar-Re.

Hekk kif iż-żewġ fregati naplitani *Tancredi* u *Ercole*, li fuqhom kienu r-Re u r-Reġina, fis-sagħtejn ta' wara nofs inhar ta' l-24 ta' Ġunju 1844 deħru resqin lejn Malta, il-Viċi Armirall, Sir E. Owen, bagħat il-biċċa tal-gwerra *Acheron* biex tilqagħhom; u malli t-*Tancredi*, li fuqu kienu r-Re u r-Reġina, fil-ħamsa ta' wara nofs inhar deher fid-daħla tal-port, Sant'Anġlu sellimlu b'tislima rjali ta' 21 tir tal-kanun, u wara ssoktaw isellmu l-ġifen tal-Viċi Armirall, Sir E. Owen, il-*Formidable*, tal-Kontr'Armirall, Sir L. Curtis, is-*Ceylon*, u l-*Aigle*. U għal dan it-tislim wieġbet il-fregata naplitana *Ercole*.

Malli t-*Tancredi* u l-*Ercole* daħlu fil-port u rabtu, il-Gvernatur, il-Viċi Armirall u l-Kontr'Armirall, flimkien ma' l-Istaff Maġġur tagħhom u ma' Sir Hector Greig, prinċipal segretarju tal-Gvernatur, telgħu malajr abbord tat-*Tancredi* biex jagħmlu żjara lis-Suvrani; u wara li damu xi kwarta magħhom jitħaddtu, il-Gvernatur u s-Segretarju niżlu l-art, u l-Viċi Armirall u l-Kontr'Armirall marru fuq iġ-ġfien tagħhom.

Għall-ħabta tas-sitta, ir-Re u r-Reġina telgħu fuq lanċa tal-*Formidable* u telqu lejn ix-xatt biex imorru l-Belt. Malli waslu fix-xatt ġew milqugħa minn Gwardja ta' l-Unur tar-Riġment tal-*Black Watch*, taħt il-Kmand tal-Kaptan Charles Murrey, u sabu jistennewhom lill-Kurunell Balneavis, Maġġur tal-pjazza, flimkien ma' l-Ajjutant tal-Gvernatur.

Hekk kif ir-Re u r-Reġina middew riġlejhom fl-art, ġew imsellma b'tislima rjali minn Sant'Anġlu u mill-bċejjeċ tal-gwerra fil-Port, fejn, għal da't-tislim wieġbu l-*Ercole* u t-*Tancredi*, u l-banda tal-*Black Watch* daqqet il-*God save the Queen*.

Is-Suvrani rikbu l-karrozza tal-Gvernatur, u flimkien mas-segwitu tagħhom, telgħu t-telgħa tal-Kruċifiss, għaddew mill-Furjana u baqgħu deħlin il-Belt, minn Puturjal, qalb kotra kbira ta' nies minn kull fejn għaddew. Baqgħu sejrin lejn il-Palazz, fejn hemm kien qiegħed jistennihom il-Gvernatur, u fid-daħla tal-Palazz kien hemm tilqagħhom Gwardja ta' l-Unur tar-Riġment *Connaught Rangers*.

Il-Gvernatur dawwarhom il-Palazz u l-Armerija, fejn damu hemm sat-8 ta' fil-għaxija. Inbagħad ħaduhom Sant'Anton, u f'xiddisgħa reġgħu l-ura lejn il-Belt, minn fejn, f'xi l-għaxra, telgħu abbord tagħhom.

Il-għada, 25 ta' Ġunju, għall-ħabta tat-tmienja ta' fil-għodu, is-Suvrani, bis-segwitu tagħhom, niżlu l-art, fejn mill-ġdid kellhom tislim rjali minn Sant' Anġlu u mill-bċejjeċ tal-gwerra fil-Port. Daħlu l-Belt u ġew meħuda jduru l-Knisja ta' San Ġwann.

F'San Ġwann ġew milqugħa minn bosta Kanonċi, li dawn dawruhom kullimkien, u r-Re qagħad jifli sewwa l-bosta monumenti u ħwejjeġ oħra maħduma bl-akbar sengħa li hemm.

Fil-ħin li kienu f'San Ġwann, mar inxeħet f'riġlejn is-Suvrani wieħed mit-Taljani maħruba li kien hawn u li kien ilu ħafna hawn Malta maħrub minn pajjiżu mħabba fil-pulitka, u talabhom maħfra. Is-Suvrani tawhielu malajr.

Wara li s-Suvrani qagħdu jitolbu xi ftit, ħarġu minn San Ġwann flimkien mal-Gvernatur, mal-Konslu ta' Napli, Ramirez, u mas-segwitu tagħhom, u marru lejn il-Palazz. Inbagħad ir-Re mar iżur il-Fortizzi mal-Gvernatur u mal-Kurunell Balneavis u r-Reġina marret iżżur il-knisja ta' San Pawl.

Għal wara nofs inhar, ir-Re għamel żjara lill-ġifen *Formidable* u fejn dam ħafna abbord. Inbagħad, flimkien ma' Sir E. Owen u Sir L. Curtis, mar jara t-tarznar; żar il-bini, li kien għadu qiegħed

i . r. m a rjifli x-xogħlijiet tal-talħbaħa ' Marsamxett iżur il-Forti

tn 2" wara mar

bacil

iLd* L«z«rett. kl,llmeta kien igħaddi

"*™ .ll&^'^'d"'takieouisellm 21

minn quddie.n x.

ttr tal-kanun nnfs inhar, fix-xaghra tal-Furjana,

• Cħi ,i s-sitta ta' want "Ols ^

wrei rtvi^i;* roagħmula nt'r-R'^Vent Malti tal-Fanterija : *Royal*

" S E k.enu taħt il-kmand tat-

ir-Re kien

rozza ma'

mas-siniunn • '1 . ntma ,

I Fii.ħi„ I,kienet issir ir-rivista, il-Qamp.ena tal-Kmsja ta fr„ Publju daqqet l-Ave Marija, u r-Re neħha malajr ,1-kappell Jnn rasu, rabat .dejh u qagħad jitlob b'ħeġġa kb.ra sa kemm spiċċat il-barka.

Malli r-rivista kienet sejra tispiċċa, ir-Re għoġbu jsejjaħ fcjnu lliet suldati taċ-ċirimella *XaVBlach Watch* biex idoqqu quddiemu, u deher ligħoġbu ħafna d-daqq lisania', billi ta xi ħaġa tal-Hus ħttlieta taċ-ċirimella, u qal lijrid jagħmel libsa lul-geżwira lil wieħed mir-Riġmenti tiegħu.

Fit-tmienja, wara lispiċċat ir-rivista, is-Suldati telqu lejn Kwartieri tagħhom, u r-Re mar il-Palazz mistieden mill-Gver-•tur għall-pranzu, mnejn wara i-pranzu marabbord; u l-għada, 16 ta'Gunju, fl-erbgħa u nofs ta' fil-għodu siefer għal Sqallija Imsellem mill-Fortizzi u l-bċejjeċ tal-gwerra fil-Port.

^ Dankienit-tieletSuvranli ġie jagħmel żjara lil Gżiritna.

ITal-Pietà, 14-2-25.

Ġuie Gatt.

XERRDU

«IL-MALTI ,

W K THOBBU T-TACM.IM TA' LSIENKOM

MISTOQSIJIET U TWEĠIBIET

miktuba sewwa, għax eħalik V Um ^alti hix tbiegħ ll rajtha mikfufa ffi£, u ^ d n a ^ * ? ha minngħajr ma lejniha. L-akbar ħ T f 1 W rafx l-iżball tiegħu 1 ^ ^ X S ^ 3 X

taqra G"^Wpag: 63 u 64 (2) taħt ir-rat *"Nomi mnl shn mrll-Verbi"* fejn din il-kelma, mnissla mill-verb *għarbll* hi migjuba fost *W-quadrilitleri* (ta' erba' konsonanti) u flmi mas-suriet sħabha ta' *farfar, kasbar, qarben* lijagħmlu n-nom *in-finitiv: ifarfira, tkasbir-a, fqarbin-a* etc. Aqra wkoll *ft-egħlua* Pag: n i (3). *Tagħrif fuq il-Kiiba Maltija.*

G.M. Naħseb limagħandekx raġun meta ħsibt li *jismu* hu *nom* Fil-qawl *«Ik?m jismu: Il-Malth* il-kelma *jismu,* għalkemm ġejja min-notn: *isem,* hi *isem verbali* jew aħjar *nom* jew *isem* li jieħu s-sura ta' *verb impersonali (W-present* u jibqa' hekk *Wt-tempijiet* kollha lijitfissru bil-verbi *awżiijarji* jewbxi verb ieħor, ez: *Kien jismu, Ħaseb li jisimni.*

Li hu verb, l-ewwel nett jurih il-ħoss ta' l-ewwel konsonanti *j,* bhala ittra marbuta mal-bidu tat-tielet persuna tal-verb *WVpresent* jew *futur (serviie preformaiiva caratterisiicd);* it-tieni, turih iż-żjieda tal-pronom *ni* f'tarf il-kelma meta ngħidu: *Jishnni* u nthux *fismi,* imma iva *ismi* meta l-kelma ħi *nom.* Iż-żjieda *ni* majiħduhiex ħlief *W-verbi* u xi partiċelli. Ara t-TAGHRIF pag: 92 taħt il-għadd 61. *Isem* bħala *nom* jieħu ż-żjieda ta *i* u ngħidu: *ismi (hu) Pawlu,* imma nbagħad *jisimni Pawtu,* fejn *jisimni* ħa l-għamla ta' *verb.* Flok: *Ikun jismu* stajna għidna: *Ismu jkun: it-Maiti,* fejn *ismu* hu nom mitfugfi qabel il-verb, kif dlonk iridu l-Malti. Minn *isem,* għamla ta verb (fii-għarbi ta' Tripli: *smà* biex jingħażel minn *isem*, nom cfr: *smà-ni ismi,* (GRIFFINI), tnissel *semma* ligħandu tifsir wieħed bħal tat-Taljan *nominare (dar nome.)*

A. »•

Min il-quddiem ikunlridjagħmel' xi rnistoqsjjiet fuq .l-Grammatka jew l-ortografija Maltija jiktb.lna u k* * nweġbuh bil-qalb kollha taħt l-ewwel .ttra ta .smu J